

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ
КАФЕДРА ЕКОЛОГІЇ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету Управління
залізничним транспортом

О.Г. Стрелко

20 22 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень

галузь знань: 10 «Природничі науки»

спеціальність: 101 «Екологія»

освітня програма: «Екологія транспортної інфраструктури»

2022 - 2023 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Екологічна експертиза» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 101 Екологія ОПП «Екологія транспортної інфраструктури». Київ: ДУІТ, 2022. 9 с.

Розробник: к.с-г.н., старший викладач кафедри екології та безпеки життєдіяльності Савчук М.В.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри екології та безпеки життєдіяльності

Протокол від «30» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри екології
та безпеки життєдіяльності

О.Я. Пилипчук

© Савчук М.В., 2022 рік

© Савчук М.В., 2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОПП, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 10 «Природничі науки» Спеціальність: 101 «Екологія» Освітньо-професійна програма: «Екологія транспортної інфраструктури»	Обов'язкова	
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	-
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		7-й	-
		Лекції	
		30 год.	-
		Практичні	
		15 год.	-
		Самостійна робота	
		75	-
		Індивідуальні завдання	
		-	-
		Вид контролю: іспит	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 5	Рівень вищої освіти: перший бакалаврський		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 66 %

для заочної форми навчання – 88 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Екологічна експертиза» є опанування методами комплексної, науково обґрунтованої оцінки ефективності та достатності заходів щодо охорони навколишнього природного середовища і раціонального використання природних ресурсів.

2.2 У процесі вивчення курсу «Екологічна експертиза» у студентів повинен сформуватися рівень знань та умінь узагальнювати та використовувати на практиці інформацію здобуту з окремих галузевих еколого-правових норм щодо охорони природного, техногенного та соціального середовищ; забезпечення екологічної безпеки, організації державної системи управління в галузі охорони навколишнього середовища; формування нових еколого-правових знань та умінь щодо застосування юридичної відповідальності за екологічні правопорушення та режиму доступу до екологічної інформації.

Зокрема, *студенти повинні знати:*

- основні цілі та задачі екологічної експертизи;
- методика проведення екологічної експертизи;
- правові форми та види екологічної експертизи,
- етапи проведення екологічної експертизи;
- структуру, зміст та юридичне значення висновку екологічної експертизи;
- теоретико-методологічні засади і принципи проведення екологічної експертизи проектів, схем розвитку і розміщення галузей господарства.

Студенти повинні уміти:

- формулювати основні завдання, принципи та вимоги до експертної оцінки довкілля;
- обґрунтовувати доцільність проведення експертних оцінок діючих промислових об'єктів і комплексів, також при містобудуванні, проектуванні об'єктів базової енергетики, водосховищ, природоохоронних та природозахисних об'єктів;
- складати екологічний паспорт промислового об'єкту;
- розраховувати за запропонованою в лекційному матеріалі методикою фактичні та ймовірні збитки при екологічних ризиках та катастрофах;
- складати розділ проекту «оцінка впливу на навколишнє середовище (ОВНС)»;
- проводити оцінку проектної документації щодо дотримання норм і вимог природоохоронного законодавства;
- підготувати висновки державної екологічної експертизи;
- організувати проведення громадської екологічної експертизи.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1 Історико-правові аспекти експертування.

Тема 2. Екологічна експертиза в Україні та світі. Мета, завдання і принципи екологічної експертизи.

Тема 3. Державне регулювання та управління в галузі екологічної експертизи.

Тема 4. Форми екологічної експертизи та статус експерта державної екологічної експертизи.

Модуль 2

Тема 5. Процедура проведення державної екологічної експертизи.

- Тема 6. Методологічні підходи оцінки впливу на навколишнє природне середовище.
Тема 7. Особливості проведення комплексної державної експертизи.
Тема 8. Здійснення стратегічної екологічної оцінки.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь го	у тому числі					ус бог о	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1 <i>«Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління в галузі екологічної експертизи»</i>												
Тема 1. Історико-правові аспекти експертування.	13	2	2			9						
Тема 2 Екологічна експертиза в Україні та світі. Мета, завдання і принципи екологічної експертизи.	15	4	2			9						
Тема 3. Державне регулювання та управління в галузі екологічної експертизи.	16	4	3			9						
Тема 4. Форми екологічної експертизи та статус експерта державної екологічної експертизи.	13	4				9						
Разом за модулем 1	57	14	7			36						
Модуль 2 <i>«Основні методологічні підходи та алгоритм здійснення екологічної експертизи об'єктів»</i>												
Тема 5. Процедура проведення державної екологічної експертизи.	17	4	4			9						

Тема 6. Методологічні підходи оцінки впливу на навколишнє природне середовище.	17	4	4			9						
Тема 7. Особливості проведення комплексної державної експертизи.	13	4				9						
Тема 8. Здійснення стратегічної екологічної оцінки.	16	4				12						
Разом за модулем 2	63	16	8			39						
Усього годин	120	30	15			75						

5. Теми практичних занять

№	Назва теми	Денна (годин)	Заочна (годин)
1	Тема 1. Поняття екологічної експертизи та оцінки впливу на навколишнє середовище (ОВНС)	2	-
2	Тема 2. Нормативна база, державне регулювання та управління в галузі екологічної експертизи	2	-
3	Тема 3. Основні етапи проведення екологічної експертизи.	3	-
4	Тема 4. Загальні вимоги щодо проведення екологічної експертизи.	4	-
5	Тема 5. Формування звіту на основі проведення екологічної експертизи.	4	-
	Разом	15	-

6. Самостійна робота

№	Назва теми	Денна (годин)	Заочна (годин)
1	Тема 1. Роль екологічної експертизи у стійкому розвитку держави.	9	-
2	Тема 2 Співвідношення екологічної експертизи та ОВНС.	9	
3	Тема 3. Перелік документів, які подаються при проведенні екологічної експертизи	9	
4	Тема 4. Порядок дій при проведенні громадської екологічної експертизи	9	
5	Тема 5. Основні документи, що становлять нормативно-правову базу при проведенні державної екологічної експертизи	9	
6	Тема 6. Вимоги до відбору видів діяльності, які підлягають	9	

екологічній експертизі.			
7	Тема 7. Законодавчі вимоги країн Євросоюзу, США та Канади щодо розгляду альтернатив у ході екологічної оцінки	9	
8	Тема 8. Вимоги Європейського банку реконструкції й розвитку до ОВНС	12	
	Разом	75	-

Орієнтовний перелік тем для рефератів

1. Якість навколишнього природного середовища та його нормування.
2. Методи очищення промислових викидів та стічних вод.
3. Умови скидання стічних вод у водойми та визначення необхідного ступеня очищення стічних вод.
4. Концепція екологічної безпеки України.
5. Формування банку даних та експертних систем моніторингу навколишнього природного середовища.
6. Інформаційна компонента системи управління природокористуванням.
7. Історичні аспекти виникнення моніторингу навколишнього природного середовища. Створення глобальної системи моніторингу навколишнього середовища (ГСМНС).
8. Екологічна експертиза в Україні.
9. Екологічна паспортизація підприємств в Україні.
10. Становлення екологічного аудиту у світі і в Україні.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

№	Види діяльності	Кількість контрольних заходів	Результат (бал)
Модуль 1.			
«Основи біоетики, її моральні та правові аспекти»			
1.	Опорний конспект лекцій з модулю 1	1	10
2.	Практична робота № 1	1	5
3.	Практична робота № 2	1	5
4.	Практична робота № 3	1	5
6.	Тестовий модульний контроль № 1	1	15
Усього балів за модуль 1			40
Модуль 2.			
«Правові та законодавчі основи регулювання біобезпеки»			
1.	Опорний конспект лекцій з модулю 2	1	15
2.	Практична робота № 4	1	10
3.	Практична робота № 5	1	5
6.	Тестовий модульний контроль № 2	1	15
Усього балів за модуль 2			45
Підсумковий рейтинговий бал			85
Залік			15
Всього			100

9. Критерії оцінювання екзаменаційного завдання

Завдання	Кількість балів
Питання 1	3
Питання 2	3
Питання 3	3
Питання 4	3
Питання 5	3
Разом	15

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				15	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
10	10	10	10	10	10	10	15		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
65-74	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

«Відмінно» - A (90-100 балів) – виставляється студенту, який глибоко та міцно засвоїв матеріал, відмінно справляється з задачами та питаннями, показує знайомство з фаховою літературою, володіє різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних завдань, вміє добре орієнтуватись у виробничих ситуаціях.

«Добре» - BC (75-89 балів) – виставляється студенту, який твердо знає програмний матеріал, правильно застосовує теоретичні знання при рішенні практичних завдань, володіє необхідними навичками та прийомами їх виконання.

«Задовільно» - DE (60-74 балів) – виставляється студенту, який має знання тільки основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, неправильне тлумачення окремих елементів завдання та відчуває труднощі при виконанні практичних завдань.

«Незадовільно» - FX (35-59 балів) – виставляється студенту, який дає необґрунтовані відповіді на запитання, допускає суттєві помилки у використанні понятійного апарату. Не

простежується логічність та послідовність думки. Ф формулювання хаотичні та не усвідомлені.

«Незадовільно» - **F (1-34 балів)** – виставляється студенту, який не засвоїв зміст дисципліни, вміння та навички не набуті.

11. Методичне забезпечення

1. Статник І.І., Михальчук М.А., Буднік З.М. Методичні вказівки до практичних робіт з початкової дисципліни «ОВНС та екологічна експертиза». – Рівне: НУВГП, 2019 – 29 с.

2. Савчук М.В. Екологічна експертиза: Методичні рекомендації до виконання практичних занять для студентів спеціальностей 101 «Екологія» усіх форм навчання. – К.: ДУІТ, 2022. – 27 с.

12. Рекомендована література

Основна

- 1 Волошина Н.О. Екологічна експертиза: Навчальний посібник / Н.О. Волошина. – Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. – 107 с
- 2 Добровольський В. В. Екологічна експертиза :Навчальний посібник / В. В. Добровольський. – Миколаїв : Видавництво ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – 220 с.
- 3 Федючка М.І. Екологічна експертиза : навчальний посібник / М. І. Федючка, Т. М. Коткова, С. І. Матковська, О. В. Ішук, Т. В. Пінкіна, М. М. Світельський; за заг. ред. М. І. Федючки / 2-ге вид., доп. і перероб. – Херсон : Олді-плюс, 2019. – 144 с.
- 4 Екологічне право України. Академічний курс: Підручник / За заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. – 720 с.

Додаткова

- 1 Основи екології та екологічного права [Текст] : навчальний посібник / Ю.Д. Бойчук, М.В. Шульга, Д.С. Цалін; За заг. ред. Ю.Д. Бойчука і М.В. Шульги. - 2-е вид., випр. і доп. - Суми : ВТД "Університетська книга", 2005. - 368 с.
- 2 Баб'як О.С., Біленчук П.Д., Чирва Ю.О. Екологічне право України. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів. – Київ: Атіка, 2000 р.
- 3 Закон України «Про екологічну експертизу» Затверджений Президентом України 09.02.1995 р., № 45/95-ВР.

13. Інформаційні ресурси

1. Протокол Європейської економічної комісії ООН про стратегічну екологічну оцінку // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0775-13#Text>

2. Бобровський А. Л. Екологічна оцінка та екологічна експертиза. Підручник. Рівненський державний гуманіст. Університет. Рівне : Зень О., 2015. – 525 с. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/75686/ekologiya/ekologichna_otsinka_ta_ekologichna_ekspertiza.